

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 5.3.2010
C(2010) 1096 definitief

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

**overeenkomstig artikel 3, lid 7, van de Grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG),
inzake de vaststelling van drempelwaarden voor de grondwaterkwaliteit**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

**overeenkomstig artikel 3, lid 7, van de Grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG),
inzake de vaststelling van drempelwaarden voor de grondwaterkwaliteit**

Voor de EER relevante tekst

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

overeenkomstig artikel 3, lid 7, van de Grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG), inzake de vaststelling van drempelwaarden voor de grondwaterkwaliteit

Voor de EER relevante tekst

1. WETTELIJK KADER

In de kaderrichtlijn water (Richtlijn 2000/60/EG¹, hierna de kaderrichtlijn genoemd) is de doelstelling vastgesteld dat in 2015 in heel Europa een goede chemische en kwantitatieve toestand van het grondwater moet zijn bereikt. Om dit doel te bereiken zijn in de grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG²) gedetailleerde kwaliteitscriteria voor de beoordeling van de chemische toestand van het grondwater in Europa vastgesteld. De op het niveau van de EU vastgestelde grondwaterkwaliteitsnormen (bijlage I bij de grondwaterrichtlijn) en drempelwaarden maken hiervan deel uit. Drempelwaarden zijn kwaliteitsnormen die door de lidstaten moeten worden vastgesteld voor verontreinigende stoffen die het risico in zich dragen dat niet aan de eisen van de kaderrichtlijn wordt voldaan, zoals vastgesteld in artikel 3 van de grondwaterrichtlijn.

Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van de grondwaterrichtlijn waren de lidstaten verplicht die drempelwaarden voor de eerste keer uiterlijk op 22 december 2008 vast te stellen en ze uiterlijk op 22 december 2009 in de stroomgebiedsbeheersplannen van de kaderrichtlijn op te nemen.

Met dit verslag wordt voldaan aan artikel 3, lid 7, van de grondwaterrichtlijn, waarin is bepaald dat de Commissie op basis van de door de lidstaten verstrekte informatie over de bovengenoemde drempelwaarden een verslag moet publiceren.

2. GEGEVENSVERZAMELING

Om de nodige informatie voor dit verslag te verzamelen, heeft de Commissie de lidstaten in februari 2009 een vragenlijst toegezonden.

Dit verslag is een weergave van de situatie in maart 2009³. Sommige lidstaten hebben laten weten dat de ingediende informatie nog niet definitief was, aangezien nog aan het stroomgebiedsbeheersplan van de kaderrichtlijn werd gewerkt.

3. FLEXIBELE AANPAK

In de grondwaterrichtlijn zijn EU-brede grondwaterkwaliteitsnormen vastgesteld voor twee verontreinigende stoffen (nitraten en bestrijdingsmiddelen). Als deze

¹ PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1.

² PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19.

³ Malta heeft in oktober 2009 gerapporteerd. De lidstaten hadden de mogelijkheid de relevante gegevens in oktober 2009 te controleren en te actualiseren.

grondwaterkwaliteitsnormen niet adequaat zijn om de in de kaderrichtlijn vastgestelde doelstellingen te bereiken, moeten de lidstaten strengere waarden vaststellen (grondwaterrichtlijn, bijlage I, punt 3).

Voor andere verontreinigende stoffen werd de vaststelling van getalswaarden op communautair niveau niet als haalbare optie gezien, als gevolg van de grote variatie van de concentratie dergelijke stoffen in het grondwater (afhankelijk van de hydrogeologische omstandigheden, de achtergrondniveaus, de banen van verontreinigende stoffen, en de interacties tussen de verschillende milieucompartimenten). Bovendien moet het grondwaterverontreinigingsbeheer zich vooral concentreren op de feitelijke risico's die bij de analyse van de belasting en de effecten in het kader van artikel 5 van de kaderrichtlijn aan het licht zijn gekomen. Daarom moeten de lidstaten op grond van de grondwaterrichtlijn hun eigen grondwaterkwaliteitsnormen (drempelwaarden) opstellen, waarbij rekening wordt gehouden met vastgestelde risico's en met de lijst van verontreinigende stoffen/ indicatoren van bijlage II bij de grondwaterrichtlijn. In de artikelen 3 en 4 van de grondwaterrichtlijn zijn de criteria en een procedure vastgesteld voor de beoordeling van de chemische toestand van grondwaterlichamen, met name voor de toepassing van kwaliteitsnormen en drempelwaarden. In principe mogen deze standaardwaarden in geen enkel grondwaterlichaam worden overschreden, hoewel overeenkomstig artikel 4, lid 2, onder c), van de grondwaterrichtlijn rekening kan worden gehouden met een overschrijding van de drempelwaarden door een plaatselijke belasting, mits die de status van het betrokken grondwaterlichaam in zijn geheel niet in gevaar brengt.

4. OMKERING VAN SIGNIFICANTE EN AANHOUDEND STIJGENDE TRENDS IN GRONDWATERVERONTREINIGING

Overeenkomstig artikel 5 van de grondwaterrichtlijn moeten de significante en aanhoudend stijgende verontreinigingstrends worden vastgesteld en omgekeerd voor verontreinigende stoffen die het grondwater kenmerken als gevaar lopend in het kader van de analyse van belastingen en effecten die overeenkomstig artikel 5 en bijlage II van de kaderrichtlijn is uitgevoerd. In artikel 5 van de grondwaterrichtlijn zijn gedetailleerde criteria vastgesteld voor de vaststelling van significante en aanhoudend stijgende trends en de vaststelling van beginpunten voor de omkering van die trends.

Drempelwaarden (of kwaliteitsnormen) spelen in dit verband een belangrijke rol, aangezien zij de basis vormen voor de vaststelling van de beginpunten van de omkering van de trends.

5. CRITERIA VOOR DE VASTSTELLING VAN DREMPELWAARDEN VOOR DE GRONDWATERKwaliteit

In artikel 3, lid 1, onder b), van de grondwaterrichtlijn is bepaald dat de lidstaten drempelwaarden moeten vaststellen voor de relevante parameters voor de vaststelling dat grondwaterlichamen gevaar lopen niet aan de doelstellingen van de kaderrichtlijn te voldoen. De algemene richtsnoeren voor de vaststelling van de drempelwaarden zijn in bijlage II, deel A, bij de grondwaterrichtlijn vastgesteld. Bovendien heeft het onderzoeksproject BRIDGE⁴, in het kader van het zesde kaderprogramma ook geholpen bij de totstandkoming van een methode voor de vaststelling van drempelwaarden.

⁴ <http://nfp-at.eionet.europa.eu/irc/eionet-circle/bridge/info/data/en/index.htm>

Overeenkomstig de definitie van artikel 2, punt 2, van de grondwaterrichtlijn zijn deze drempelwaarden door de lidstaten vastgestelde grondwaterkwaliteitsnormen. De lidstaten moeten ten minste rekening houden met de lijst van verontreinigende stoffen/ indicatoren van bijlage II, deel B, namelijk:

- “Stoffen of ionen of indicatoren die zowel natuurlijk als ten gevolge van menselijke activiteiten kunnen voorkomen”: arsenicum, cadmium, lood, kwik, ammonium, chloride, sulfaat.
- “Synthetische (door de mens gemaakte) stoffen”: trichloorethyleen, tetrachloorethyleen;
- “Parameters voor zout- of andere indringing”: conductiviteit of chloride en sulfaat (door de lidstaten te besluiten).

Zoals vastgesteld in bijlage II, deel A, van de grondwaterrichtlijn, moet de vaststelling van de drempelwaarden ook gebaseerd zijn op de mate van interacties tussen het grondwater en de bijbehorende aquatische en daarvan afhankelijke terrestrische ecosystemen, de belemmering voor het rechtmatige gebruik of rechtmatige functies, feitelijk of potentieel, van het grondwater, en de hydrogeologische kenmerken, onder meer informatie over achtergrondniveaus en waterbalans. Er worden verschillende soorten drempelwaarden vastgesteld voor verschillende doeleinden, zoals bijvoorbeeld voor de bescherming van het gebruik als drinkwater, de bescherming van aquatische en/of terrestrische ecosystemen en de behandeling van de indringing van zout water.

De drempelwaarden moeten op het meest passende niveau worden vastgesteld (nationaal, stroomgebiedsdistrict of grondwaterlichaam) (artikel 3, lid 2, van de grondwaterrichtlijn). In geval van grensoverschrijdende grondwaterlichamen, moet de vaststelling van drempelwaarden door de betrokken lidstaten worden gecoördineerd (artikel 3, lid 3, van de grondwaterrichtlijn). De lidstaten moeten ook een dergelijke coördinatie proberen op te zetten in het geval van grondwaterlichamen die zij delen met niet-EU-lidstaten (artikel 3, lid 4, van de grondwaterrichtlijn).

De lijst van drempelwaarden die door de lidstaten worden vastgesteld, moeten regelmatig worden herzien in het kader van de stroomgebiedsbeheersplannen, hetgeen ertoe kan leiden dat extra stoffen in beschouwing worden genomen (wanneer nieuwe risico's worden vastgesteld) of dat er stoffen worden geschrapt (wanneer eerder vastgestelde risico's niet meer bestaan) (artikel 3, lid 6, van de grondwaterrichtlijn).

6. INDIENING EN VOLLEDIGHEID VAN DE VERSLAGEN

Tot op heden hebben alle lidstaten, met uitzondering van Griekenland, verslag uitgebracht over de vaststelling van drempelwaarden in het overeengekomen formaat. De gegevens die Denemarken heeft verstrekt waren onvolledig, aangezien dat land verslag heeft uitgebracht over het proces van de vaststelling van drempelwaarden, maar geen gegevens bekend heeft gemaakt over de betrokken stoffen, noch over de getalswaarden. Portugal heeft geen getalswaarden vastgesteld, aangezien er geen grondwaterlichamen zijn gevonden die het risico liepen met andere verontreinigende stoffen dan nitraten te worden vervuild.

Vier lidstaten (België, Finland, Nederland en Spanje) hebben behalve de verplichte rapportage extra achtergronddocumenten verstrekt met meer gegevens over de methoden en het vaststellingsproces.

7. VASTGESTELDE DREMPELWAARDEN

7.1. Overzicht

Uit het eerste verslag van de Commissie over de analyse van stroomgebiedsdistricten, dat in 2007 is gepubliceerd⁵, kwam naar voren dat 30% van de grondwaterlichamen in de Europese Unie het risico liepen in 2015 niet te kunnen voldoen aan de doelstelling van een goede chemische toestand, terwijl de risicobeoordeling in nog eens 45% van de gevallen geen uitsluitsel zal bieden als gevolg van onvoldoende gegevens. Op grond van die informatie werd verwacht dat de meeste lidstaten drempelwaarden zouden opstellen voor problematische verontreinigende stoffen.

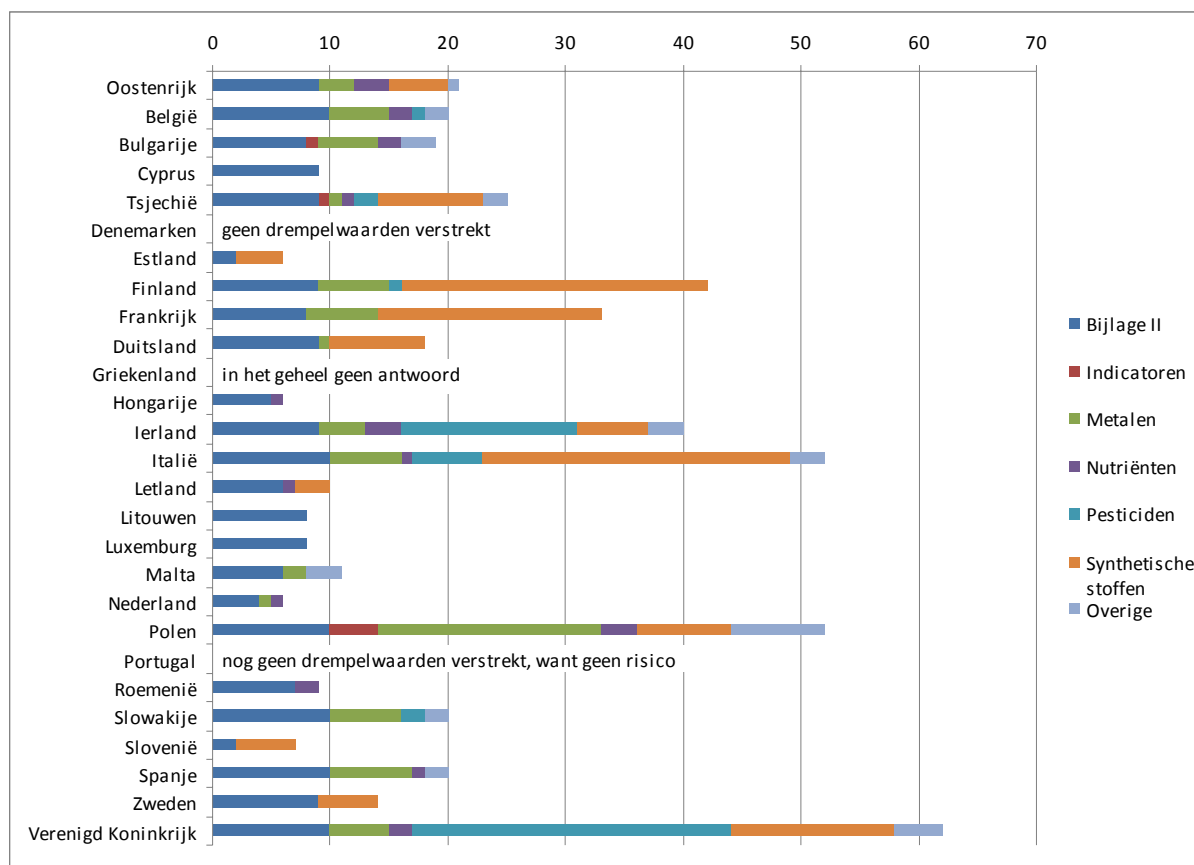
Van de 25 lidstaten die informatie hebben verschaft, hebben er 24 inderdaad drempelwaarden vastgesteld. In totaal zijn drempelwaarden vastgesteld voor 158 verschillende verontreinigende stoffen/ indicatoren uit de volgende groepen:

- 12 belangrijkste stoffen (10 stoffen uit bijlage II, deel B, bij de grondwaterrichtlijn, plus ammoniak uitgedrukt als stikstof, en trichloorethyleen en tetrachloorethyleen tezamen genomen);
- 39 bestrijdingsmiddelen;
- 8 nutriënten (bv. nitraat, nitriet, fosfor, enz.);
- 21 metalen;
- 62 synthetische stoffen;
- 10 andere stoffen (bv. boor, calcium, bromaat, cyanide, enz.);
- 6 indicatoren (bv. zuurcapaciteit, hardheid, pH, enz.).

Het aantal drempelwaarden dat door elke lidstaat is vastgesteld, varieert van nul (Portugal) tot 62 (Verenigd Koninkrijk). In figuur 1 worden de lidstaten gerangschikt naar het aantal drempelwaarden dat ze voor elke soort verontreinigende stof hebben vastgesteld.

Figuur 1: Aantal verontreinigende stoffen/ indicatoren waarvoor drempelwaarden zijn vastgesteld door elke lidstaat (gegroepeerde verontreinigende stoffen/ indicatoren)

⁵ Referentie COM(2007) 128 definitief.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0128:NL:NOT>

7.2. Verontreinigende stoffen van bijlage II bij de grondwaterrichtlijn

De 10 verontreinigende stoffen/ indicatoren die zijn opgenomen in de lijst van bijlage II bij de grondwaterrichtlijn worden het vaakst gemeld als stoffen/ indicatoren waarvoor een drempelwaarde is vastgesteld. Tabel 1 toont de verontreinigende stoffen/ indicatoren die door ten minste 10 lidstaten zijn gemeld.

De tabel toont ook de “bandbreedte” aan drempelwaarden die in Europa zijn vastgesteld; voor veel stoffen is die bandbreedte zeer groot. De reden hiervoor zou kunnen zijn dat de lidstaten bij de opstelling van de drempelwaarden met verschillende aspecten van bijlage II bij de grondwaterrichtlijn rekening hebben gehouden, aangezien die richtlijn de lidstaten een zekere flexibiliteit geeft bij de vaststelling daarvan, door te eisen dat rekening wordt gehouden met de verschillende receptoren van het grondwaterlichaam, alsmede met de risico's en de functies, de kenmerken en het gedrag van de verontreinigende stoffen en de hydrogeologische kenmerken die tot uitdrukking komen in de achtergrondniveaus (bijlage II, deel A, bij de grondwaterrichtlijn).

Voor van nature voorkomende stoffen zijn de belangrijkste elementen die verschillen in de drempelniveaus veroorzaken de individuele achtergrondniveaus en de verschillende receptoren (ecosystemen en gebruik) en de risico's die ook afzonderlijk moeten worden afgewogen.

Voor synthetische stoffen zijn de achtergrondniveaus niet van belang, en zijn de elementen die de verschillen veroorzaken de verschillende receptoren (ecosystemen en gebruik) en de risico's.

Uit het feit dat rekening is gehouden met deze verschillende eisen, die in potentie zijn aangepast aan elk individueel grondwaterlichaam, blijkt dat de lidstaten elk een andere aanpak hebben gevolgd. Dientengevolge zou het kunnen dat de drempelwaarden binnen Europa niet volledig vergelijkbaar zijn.

Tabel 1: Verontreinigende stoffen/ indicatoren waarvoor ten minste 10 lidstaten drempelwaarden hebben vastgesteld en de “bandbreedte” van de drempelwaarden

Stof/Indicator	Groep stoffen	Aantal lidstaten	Bandbreedte drempelwaarden		Eenheid
			Van	Tot	
Chloride	Bijlage II	22	24	12 300	mg/l
Arsenicum	Bijlage II	21	0,75	189	µg/l
Sulfaat	Bijlage II	21	129,75	4 200	mg/l
Ammonium	Bijlage II	21	0,084	52	mg/l
Lood	Bijlage II	20	5	320	µg/l
Cadmium	Bijlage II	19	0,08	27	µg/l
Kwik	Bijlage II	18	0,03	1	µg/l
Conductiviteit	Bijlage II	14	485	10 480	µS/cm
Nikkel	Metaal	11	10	60	µg/l
Koper	Metaal	10	10,1	2000	µg/l
Tetrachloorethyleen	Bijlage II	10	1,1	50	µg/l
Trichloorethyleen	Bijlage II	10	1,5	50	µg/l
Som trichloor- en tetrachloorethyleen	Bijlage II	10	5	40	µg/l

7.3. Nitraten en bestrijdingsmiddelen

Vijf lidstaten hebben stringentere drempelwaarden voor nitraten gerapporteerd dan de in bijlage I, punt 1, bij de grondwaterriichtlijn vastgestelde grondwaterkwaliteitsnorm (50 mg/l). De waarden variëren van 18 mg/l tot 50 mg/l – zie onderstaande tabel 2:

Tabel 2: Voor nitraten vastgestelde drempelwaarden

Lidstaat	Enkelvoudige drempelwaarde	Bandbreedte drempelwaarden		Eenheid	Opmerking
		Van	Tot		
Oostenrijk	45			mg/l	
Ierland	37,5			mg/l	
Verenigd Koninkrijk		18	42	mg/l	
Hongarije		25	50	mg/l	
Letland	48,7			mg/l	Vastgesteld als 11 mg/l NO ₃ -N

Zes lidstaten hebben drempelwaarden vastgesteld voor 36 verschillende werkzame stoffen in bestrijdingsmiddelen die lager zijn dan de kwaliteitsnorm van 0,1 µg/l. Die drempelwaarden variëren van 0,0001 µg/l tot 0,1 µg/l. Eén lidstaat heeft voor het totaal aan bestrijdingsmiddelen een stringentere drempelwaarde (0,375 µg/l) gerapporteerd dan in de grondwaterriichtlijn is vastgesteld (0,5 µg/l).

7.4. Andere verontreinigende stoffen

Twintig lidstaten hebben drempelwaarden vastgesteld voor in totaal 106 stoffen die niet tot de stoffen van bijlage I (nitraten en bestrijdingsmiddelen) of bijlage II van de grondwaterrichtlijn behoren. Bijna tweederde daarvan (62) behoren tot de groep synthetische stoffen.

7.5. Verontreinigende stoffen waardoor grondwaterlichamen gevaar lopen of in slechte toestand verkeren

Volgens bijlage II bij de kaderrichtlijn moesten de lidstaten in 2004 een eerste karakterisering maken van alle grondwaterlichamen om te beoordelen voor welke doeleinden zij worden gebruikt en in hoeverre zij gevaar lopen niet te voldoen aan de doelstellingen. “Gevaar lopen” betekent niet noodzakelijkerwijs dat het betrokken grondwaterlichaam in slechte toestand verkeert. Ongunstige trends in de verontreiniging van grondwaterlichamen die in goede toestand zijn, kunnen ook tot een verslechtering van die grondwaterlichamen leiden.

Bijna alle gerapporteerde verontreinigende stoffen/ indicatoren zijn ervoor verantwoordelijk dat grondwaterlichamen wel in één of andere lidstaat gevaar lopen. Niettemin kan uit de gerapporteerde informatie worden afgeleid dat 18 lidstaten voor in totaal 68 verontreinigende stoffen drempelwaarden voor het grondwater hebben vastgesteld die geen verband houden met een grondwaterlichaam waarvan is vastgesteld dat het in die lidstaten gevaar loopt.

In 2007 werd 30% van de grondwaterlichamen in Europa beoordeeld als in slechte toestand verkerend. De maatregelen ter verbetering van de toestand van deze grondwaterlichamen moesten worden vastgesteld in de stroomgebiedsbeheersplannen die eind 2009 klaar moesten zijn, terwijl deze lichamen volgens de kaderrichtlijn tegen 2015 een goede toestand moeten hebben bereikt.

Slechts de helft van de gerapporteerde verontreinigende stoffen/ indicatoren is verantwoordelijk voor de slechte toestand van grondwaterlichamen in Europa.

In de onderstaande tabel, tabel 3, wordt een overzicht gegeven van de stoffen die verantwoordelijk zijn voor meer dan 100 grondwaterlichamen waarvan is vastgesteld dat ze gevaar lopen, of voor meer dan 50 grondwaterlichamen die in een slechte toestand verkeren. Nitraten vormen een risico voor ten minste 478 grondwaterlichamen in Europa en zijn de oorzaak van de slechte toestand van ten minste 504 grondwaterlichamen. De toevoeging “ten minste” houdt verband met het feit dat de lidstaten in het kader van deze gegevensverzameling niet expliciet gevraagd werd naar het aantal grondwaterlichamen dat gevaar loopt door nitraten, zodat de informatie onvolledig is (slechts 18 lidstaten hebben volledig of gedeeltelijk over de betrokken aantallen gerapporteerd).

Tabel 3: Verontreinigende stoffen die in Europa voor meer dan 100 grondwaterlichamen een gevaar inhouden of voor meer dan 50 grondwaterlichamen een slechte toestand veroorzaken.

Verontreinigende stoffen	gevaar lopend		slechte toestand	
	grondwaterlichamen	lidstaten	grondwaterlichamen	lidstaten
Nitraat*	478	17	504	14
Ammonium	276	14	147	13
Chloride	256	18	117	13
Sulfaat	216	16	117	15
Op molybdaat reagerend fosfor (als	210	1	102	1

P)				
Arsenicum	128	13	42	11
Benzeen	124	7	58	6
Benzo(a)pyreen	110	4	51	3
Cadmium	101	11	55	5
Tetrachloorethyleen	96	6	62	6
Lood	90	10	51	5

*onvolledige gegevens

8. VOOR DE VASTSTELLING VAN DREMPELWAARDEN GEBRUIKTE METHODEN

De meeste drempelwaarden voor de grondwaterkwaliteit zijn op het niveau van de lidstaten (126) en van de grondwaterlichamen (79) vastgesteld. Slechts voor een paar stoffen is de drempel vastgesteld op het niveau van stroomgebiedsdistricten. Duitsland en België hebben ook drempelwaarden vastgesteld op een ander administratief niveau (regio/gewest), wat geen niveau is dat in artikel 3, lid 2, van de grondwaterrichtlijn wordt genoemd.

Vijftien lidstaten hebben al hun drempelwaarden op één en hetzelfde niveau vastgesteld, negen lidstaten hebben hun drempelwaarden op verschillende niveaus vastgesteld.

In de meeste lidstaten is bij de procedure voor de vaststelling van de drempelwaarden rekening gehouden met, enerzijds, de bescherming van de bij het grondwater behorende aquatische en de van dat water afhankelijke terrestrische ecosystemen (15 lidstaten) en, anderzijds, de functies van grondwater – voornamelijk voor gebruik als drinkwater (23 lidstaten). Sommige lidstaten hielden, wanneer dit van belang was, rekening met de indringing van zout water (4 lidstaten). Andere vormen van gebruik die worden genoemd, waarmee rekening is gehouden bij de vaststelling van de drempelwaarden, zijn gebruik als mineraalwater, als industrieel water en voor irrigatie.

Vijftien lidstaten rapporteerden dat hun drempelwaarden gebaseerd zijn op – nationale of internationale – milieukwaliteitsdoelstellingen, voor zover relevant. Vier lidstaten hebben Richtlijn 2008/105/EG⁶, waarbij milieukwaliteitsnormen als basis voor afleiding zijn opgesteld, expliciet genoemd. Twee lidstaten hebben gerapporteerd dat zij geen rekening hebben gehouden met milieudoelstellingen, omdat zij zeiden geen risico te lopen of een niet-substantieel effect te verwachten. In twee andere lidstaten was dit omdat zij niet genoeg kennis hadden over de interacties tussen grondwater en oppervlaktewater.

Slechts weinig lidstaten hebben expliciet gerapporteerd voor welke verontreinigende stoffen/indicatoren zij bij de opstelling van de drempelwaarden rekening hebben gehouden met milieukwaliteitsdoelstellingen en andere normen.

Hoewel deze informatie niet was gevraagd, heeft één lidstaat gerapporteerd over grensoverschrijdende samenwerking bij de opstelling van drempelwaarden.

⁶ PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84.

9. CONCLUSIES

In totaal hebben 26 lidstaten gerapporteerd dat drempelwaarden zijn opgesteld voor 158 verschillende verontreinigende stoffen/ indicatoren in heel Europa. Voor vrijwel alle in bijlage II bij de grondwaterrichtlijn genoemde verontreinigende stoffen/ indicatoren zijn drempelwaarden opgesteld; alle 10 vertegenwoordigen zij een risico in een aanzienlijk aantal lidstaten.

Vijf lidstaten hebben voor nitraat stringenter drempelwaarden opgesteld dan de in bijlage I bij de grondwaterrichtlijn vastgestelde kwaliteitsnorm van 50 mg/l. Die waarden variëren van 18 mg/l tot 50 mg/l. Van alle beschouwde verontreinigende stoffen vormt nitraat een gevaar voor en veroorzaakt een slechte toestand van het hoogste aantal grondwaterlichamen in Europa.

Door 6 lidstaten zijn voor 36 afzonderlijke bestrijdingsmiddelen drempelwaarden opgesteld die onder de kwaliteitsnorm van 0,1 µg/l lagen. Die drempelwaarden variëren van 0,0001 µg/l tot 0,1 µg/l. Eén lidstaat heeft voor het totaal aan bestrijdingsmiddelen een drempelwaarde van 0,375 µg/l gerapporteerd, wat lager is dan de in bijlage I bij de grondwaterrichtlijn vastgestelde kwaliteitsnorm van 0,5 µg/l. De lidstaten hebben ook 106 verontreinigende stoffen die niet in de grondwaterrichtlijn waren opgenomen, in overweging genomen voor de opstelling van drempelwaarden, waarbij het in 62 gevallen om synthetische stoffen gaat.

De normen voor drinkwater – die van de EU-drinkwaterrichtlijn (98/83/EG⁷) of de desbetreffende internationale (bv. WHO-) of nationale normen – werden het vaakst genoemd als basis voor de vaststelling van de drempelwaarden. Vijftien lidstaten hebben, voor zover van toepassing, ook rekening gehouden met internationale (bijvoorbeeld Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid) of nationale milieukwaliteitsdoelstellingen.

Er is in Europa een enorme variatie in bandbreedtes van drempelwaarden. De reden hiervoor zou kunnen zijn dat de grondwaterrichtlijn de lidstaten een zekere mate van flexibiliteit biedt bij de opstelling van drempelwaarden, door te eisen dat rekening wordt gehouden met de verschillende receptoren van het grondwaterlichaam, alsmede met de risico's en functies, de kenmerken en het gedrag van de verontreinigende stoffen en de hydrogeologische kenmerken die tot uitdrukking komen in de achtergrondniveaus. Door rekening te houden met deze verschillende eisen, die in potentie zijn aangepast aan elk individueel grondwaterlichaam, hebben de lidstaten uiteindelijk elk een verschillende aanpak gevolgd. De redenen voor de verschillen kunnen uitsluitend in detail worden beoordeeld nadat de drempelwaarden zijn bekeken in het kader van de stroomgebiedsbeheersplannen (bv. de analyse van de belastingen en effecten).

In artikel 10 van de grondwaterrichtlijn is bepaald dat de bijlagen I en II in 2013 moeten worden herzien, hetgeen een kans is om te kijken naar de context van het stroomgebiedsbeheer. De Commissie begint momenteel met de voorbereidende werkzaamheden voor deze herziening. De identificatie van stoffen waarvoor EU-normen moeten worden vastgesteld, wordt bij deze herziening overwogen. Het onderzoeksproject betreffende grondwater en daarvan afhankelijke ecosystemen in het kader van het zevende

⁷ PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32.

kaderprogramma (GENESIS⁸) dat naar aanleiding van de aanbeveling in de twintigste overweging van de grondwaterrichtlijn is gestart, draagt bij tot deze herziening.

Dit verslag zou de lidstaten kunnen helpen bij de volgende stappen die moeten worden gezet op weg naar de tenuitvoerlegging van de kaderrichtlijn en de grondwaterrichtlijn voor de vaststelling en de omkering van significante en aanhoudend stijgende trends in grondwaterverontreiniging en de opneming van passende maatregelen in stroomgebiedsbeheersplannen voor gevaar lopende grondwaterlichamen.

⁸

www.thegenesisproject.eu